

3- Truyện Gã Nan-Đà Lười Biếng Gặp Phật

Một thuở nọ, Đức Phật ngự tại khu lâm viên Kỳ-đà Cấp cô độc thuộc nước Xá-vệ.

Bấy giờ, trong thành có một vị trưởng giả là người giàu có vô lượng, tài bảo nhiều không thể tính kể. Trưởng giả chỉ có một người con tên là Nan-đà, tính rất lười biếng, thường ham thích ngủ nghỉ, không chịu làm việc, nhưng lại rất thông minh, không ai sánh kịp. Trong lúc nằm ngủ, vẫn nghe được kinh luận, nghĩa lý nào cũng thông suốt. Trưởng giả thấy con mình thông minh, hiểu rõ kinh luận, bèn nghĩ rằng: “Ta nên thỉnh sáu vị giáo chủ ngoại đạo như ngài Phú-lan-na,... đến nhà để dạy dỗ Nan-đà.”

Suy nghĩ xong, trưởng giả liền làm các món ngon vật lạ, rồi thỉnh sáu vị giáo chủ ngoại đạo đến để cúng dường.

Sau khi sáu vị thọ thực xong, trưởng giả thưa:

–Con chỉ có duy nhất một đứa con, nhưng nó rất lười biếng, ngủ mãi không chịu dậy. Cúi mong đại sư hãy dạy dỗ nó giùm con, để nó biết lo sửa sang gia nghiệp và học tập kinh luận.

Khi ấy sáu vị giáo chủ ngoại đạo liền cùng nhau đến chỗ Nan-đà. Nan-đà vẫn thản nhiên nằm không chịu ngồi dậy, hướng chi nghĩ đến việc trải tọa cụ mời sáu vị ngồi. Trưởng giả thấy vậy trong lòng rất khổ não buồn rầu không vui.

Bấy giờ Đức Thế Tôn thường rủ lòng Đại bi, sáu thời trong một ngày đêm luôn quán sát chúng sinh xem ai chịu nhiều khổ não, liền đến chỗ người ấy nói pháp cho nghe giúp họ được mở tỏ, Phật thấy trưởng giả ưu sầu vì con, đang ngồi chống cằm. Phật liền hướng dẫn các Tỳ-kheo đến nhà trưởng giả.

Lúc ấy bỗng nhiên Nan-đà kinh sợ đứng dậy, trải đồ ngồi thỉnh Đức Phật an tọa, bước tới lễ dưới chân Đức Phật rồi lui lại ngồi sang một bên. Phật liền nói pháp bằng mọi cách cho Nan-đà nghe và quở trách những lỗi lầm của sự lười biếng. Nan-đà tự trách ăn năn sinh tâm kính tín đối với Thế Tôn.

Đức Phật đưa cho Nan-đà một cây gậy bằng gỗ chiên-đàn và bảo:

–Nếu người có thể siêng năng, dụng tâm chút ít, hãy gõ vào cây gậy này. Nó sẽ phát ra âm thanh rất dễ thương. Khi nghe âm thanh ấy, người sẽ thấy mọi vật nằm trong đất.

Nan-đà liền nhận chiếc gậy, gõ vào phát ra âm thanh, quả nhiên thấy được mọi vật chôn giấu dưới đất. Nan-đà vui mừng khôn xiết, tự nghĩ: “Nay ta siêng năng, chỉ dụng tâm chút ít mà còn được lợi ích như thế, huống chi ta cố gắng nỗ lực, thì ở đời vị lai sẽ được nhiều lợi ích to lớn không gì hơn. Vậy hôm nay ta phải siêng năng, cố gắng hết sức để ra biển tìm châu báu”. Nghĩ xong, Nan-đà liền thông báo cho mọi người biết:

–Ai muốn ra biển để tìm nhiều châu báu, ta sẽ là người dẫn đầu đoàn người đi buôn.

Dân chúng ai nấy đều tranh nhau quyết tâm ra biển để tìm châu báu quý giá. Họ tìm được nhiều trân bảo và tất cả đều an ổn trở về, sắm sửa các thức ăn ngon để thỉnh Phật và chúng Tăng cúng dường.

Sau khi Phật và chúng Tăng thọ thực xong, Đức Phật liền nói pháp cho Nan-đà bằng mọi cách. Nan-đà được mở tỏ tâm ý, liền gieo năm vốc đất và phát thệ nguyện rộng lớn:

–Với công đức căn lành của việc cúng dường này, con nguyện ở đời vị lai nếu có chúng sinh mù tối, con nguyện làm cho họ được sáng mắt; chúng sinh không nơi nương

tựa, con nguyện làm nơi nương tựa; chúng sinh không ai cứu giúp, con nguyện cứu giúp họ; chúng sinh chưa giải thoát, con sẽ giúp họ được giải thoát; chúng sinh không an ổn, con nguyện làm cho họ được an ổn; chúng sinh chưa vào Niết-bàn, con nguyện giúp họ vào Niết-bàn.

Nan-đà phát nguyện xong, Phật mỉm cười. Từ khuôn mặt Phật phát ra ánh sáng năm màu, ánh sáng này chiếu Phật ba vòng, rồi trở lại nhập vào đảnh Phật.

Lúc ấy Tôn giả A-nan bước ra bạch Phật:

–Như Lai là bậc đáng tôn trọng, Ngài không bao giờ mỉm cười một cách vô cớ, vậy có việc gì khiến cho Như Lai mỉm cười như vậy? Cúi mong Đức Thế Tôn giải thích cho chúng con được biết.

Đức Phật hỏi A-nan:

–Nay, ông có thấy gã lười biếng ra biển tìm châu báu, sắm sửa các thức ăn ngon để cúng dường Ta không?

Tôn giả A-nan bạch Phật:

–Vâng. Bạch Thế Tôn, con có thấy.

Đức Phật dạy:

–Gã lười này ở đời vị lai trải qua ba a-tăng-kỳ kiếp nữa, sẽ được thành Phật hiệu là Tinh Tấn Lực, hóa độ chúng sinh rộng khắp, không thể hạn lượng. Vì vậy nên Ta mỉm cười.

Lúc ấy các Tỳ-kheo nghe lời Phật dạy, đều vui mừng thực hành.

M